

LUND UNIVERSITY

Dåligt pålästa kunskapsivrare

Persson, Anders

Published in:
Helsingborgs Dagblad

1986

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Persson, A. (1986). Dåligt pålästa kunskapsivrare. *Helsingborgs Dagblad*, (860318).

Total number of authors:
1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Dåligt pålästa kunskapsivrare

Raktionen mot låg- och medelklasserna i utbildningspolitiken, fri utbildning och kravlös skola har minst sagt varit blandad. I skoledebatten förenas reaktionen av dyrskändet av ett humanistiskt bildningsideal och representeras av en grupp med den litet lättvinda beaktningen "kunskapsivrare", inom vilken såväl produktivitetsexaminer som examensbrev tycks känna sig hemma. De är ytterst kritiska till den så kallade progressiva pedagogiken, vilken påstås ha präglat svenska skolor under 1970-talet. De vill ha mera av traditionell läroroll, ämnesstudier, krav och bildning.

Ett alster som ämnesstudier delvis kan hänföras till denna strömning är kultur - skola - utveckling. Esset, som utkom förra året under redaktion av pedagogikdoktorn Lennart Grosin. Antologins utgångspunkt är forskningsresultat som visar att skolans möjligheter att påverka elevernas resultat är betydande - oberoende av text och bakgrund. Dessa resultat påstås innebära en allvarig infråsning mot "utbildningsociologin".

Skolans möjligheter att påverka elevernas resultat är betydande - oberoende av text och bakgrund. Dessa resultat påstås innebära en allvarig infråsning mot "utbildningsociologin".

Om skolans handlingsutrymme

Lennart Grosin gör i sina båda bidrag, ett inledande och ett sammanfattande, stor affär av utbildningspolitiska forskningsresultat om skolans pedagogiska klimat. Utgångspunkten för Grosin, och egentligen för samtliga bokens nio bidrag, är följande: "Är rektor och lärare blott administratörer av en verksamhet som är helt bestämmd av samhälleliga faktorer och de genetiska och sociala förutsättningarna med vilka barnen kom till sitt första uttryck?"

Det handlar alltså om lärarnas och skolans handlingsutrymme och därför ägnas mycket kraft åt kritik av främst strukturalistiska utbildningsteorier. Grosins kritik går ut på att dessa teorier inte känner särskilt stort utrymme åt lärarnas handling. Men det är mycket allmän och, vill jag påstå, okunnig kritik.

För det första vill jag som läsare veta vilka utbildningsociologer Grosin kritiserar. Är det Bourdieu? Eller Bowles & Gintis? Poulantzas? Bernstein? Urr-Grotz? Estabiet? Lundgren? Ur Grosins referenser framgår nämligen större beläsheter på områden.

För det andra kan knappast de

Om kunskapsens nytta

Lars Lindström distancerar i sitt bidrag relationen mellan skola och utbildning. Han anför nämligen inte ett enda belegg för den uppfattningen.

Social determinism

Hedwig Ekerwald riktar en betydligt kunnigare kritik mot utbildningsociologerna - hon anklagar dem för social determinism. Tyvärr arbetar hon med ett så vitt determinismbegrepp att all forskning som rör skolans faktorer framstår som deterministisk. Hennes uppfattning att en stor del av den utbildningsociologiska forskningen är deterministisk kan jag helt instämma i - men hennes argumentation är

Kritik av "progressivismen"

Förutom dessa bidrag finns någorlunda många andra bidrag till denna samlade utgåva. Ett av dessa är nämligen Anders Björnssons fördrag om kunskapsens nytta. Han anför ytterligare ett argument för att 1970-talet bör betraktas som den svenska socialdemokratins vägeskäl. Vid denna tidpunkt, visar Helledén, blev socialdemokratins kulturpolitik från att tidigare ha varit kulturkonserverat.

Kritik av "progressivismen"

Förutom dessa bidrag finns någorlunda många andra bidrag till denna samlade utgåva. Ett av dessa är nämligen Anders Björnssons fördrag om kunskapsens nytta. Han anför ytterligare ett argument för att 1970-talet bör betraktas som den svenska socialdemokratins vägeskäl. Vid denna tidpunkt, visar Helledén, blev socialdemokratins kulturpolitik från att tidigare ha varit kulturkonserverat.

OM DETTA ÅR vad "kunskapsivrare" förmår och författarna avser vara förebild för de klassiskt bildade elever som antas bli resultatet av deras kunskapskola, så bevara oss från den kunskapen, skriver Anders Person efter att ha läst antologin "Kulturskola - utveckling", under redaktion av pedagogikdoktorn Lennart Grosin. Bilden: Skolklass från mitten av 1800-talet.

Några av författarna talar vitt och brett om hur skolelever i klassisk anda borde få tillgång till verklig allmänbildning, själva verkar de ha problem med sin teoretiska skolgång eftersom de inte ens haft orkt att tvinga på djupet i de teorier de kritiserar. Några av antologins bidrag är intressanta, andra uppfyller inte ens rudimentära krav på en vetenskaplig text - trots att samtliga författare är vetenskapligt skolade. Det kanske värsta exemplet är närt Grosin försöker övertyga läsaren om att hans konservativa syn på skolan "innerst inne" delas av eleverna. Hur kan han veta det? Och viktigare: Hur kan jag övertyga mig om att han har rätt eller fel?

Bevara oss från deras kunskap

Det som förenar de olika bidragen i antologin tycks vara en kritisk hållning till det som påstås vara progressivt i utbildningsdebatten. Men utgångspunkterna är olika: bidragen med värderingsinriktning verkar ha ett årligt intellektuellt intresse för "progressivismen" som social förtalsde konservativa verkar däremot känna sig personligen hotade av en utbildningsociologer, och det är därför med darr på rösten och stora ord snarare än vetenskaplig distans de tar sig an sociologer. Resultatet blir i flera fall skrämmande dåligt.

Några av författarna talar vitt och brett om hur skolelever i klassisk anda borde få tillgång till verklig allmänbildning, själva verkar de ha problem med sin teoretiska skolgång eftersom de inte ens haft orkt att tvinga på djupet i de teorier de kritiserar. Några av antologins bidrag är intressanta, andra uppfyller inte ens rudimentära krav på en vetenskaplig text - trots att samtliga författare är vetenskapligt skolade. Det kanske värsta exemplet är närt Grosin försöker övertyga läsaren om att hans konservativa syn på skolan "innerst inne" delas av eleverna. Hur kan han veta det? Och viktigare: Hur kan jag övertyga mig om att han har rätt eller fel?

Om detta är vad "kunskapsivrare" förmår och författarna avser vara förebild för de klassiskt bildade elever som antas bli resultatet av deras kunskapskola, så bevara oss från den kunskapen. Eller kanske det fördärlar sig på det omvända sättet: Författarna själva är möjligen utmärkta resultat av den "progressiva" pedagogikens låg- och medelklasser, vad vet jag?

Anders Persson